

श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छः-

२०२६ सालको ऐन नं. १६

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रवल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाह देव देवानाम् सदा समर-विजयिनाम् ।

निर्वाचन आयुक्तहरूको पदावधि, पारिश्रमिक र सेवाका अन्य शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी ऐन

प्रस्तावनाः- निर्वाचन आयुक्तहरूको पदावधि, पारिश्रमिक र सेवाका अन्य शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाई बक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः- (१) यस ऐनको नाम “निर्वाचन आयुक्तहरूको पदावधि, पारिश्रमिक र सेवाका अन्य शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०२६” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः- बिषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा-

(क) “आयोग” भन्नाले नेपालको संविधानको धारा ७८ (क) बमोजिम गठित निर्वाचन आयोग सम्झनु पर्छ ।

(ख) “निर्वाचन आयुक्त” भन्नाले आयोगको प्रमुख निर्वाचन आयुक्तलाई समेत जनाउँछ ।

१५२
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३. पदावधि:- निर्वाचन आयुक्तको पदावधि निजले सो पदमा बहाल गरेको मितिले ६ वर्षको हुनेछ ।

४. पारिश्रमिक:- (१) प्रमुख निर्वाचन आयुक्तलाई प्रतिमास रु. १,७००।- तत्र सय र अन्य निर्वाचन आयुक्तलाई प्रतिमास रु. १,५००।- पन्ध्र सयका दरले पारिश्रमिक दिइनेछ ।

(२) श्री ५ को सरकारबाट कुनै किसिमको भत्ता वा निवृत्तभरण पाइराखेको कुनै व्यक्ति निर्वाचन आयुक्तको पदमा नियुक्त भएमा निजले सो पदमा बहाल रहेसम्म त्यस्तो भत्ता वा निवृत्तभरण पाउने छैन ।

५. सवारी सुविधा:- प्रमुख निर्वाचन आयुक्तलाई सवारीको निमित्त मोटर सुविधा दिइनेछ ।

६. भ्रमण तथा दैनिक भत्ता:- निर्वाचन आयुक्तले आफ्नो ओहदा सम्बन्धी काममा नेपाल अधिराज्यभित्र भ्रमण गर्दा निजलाई देहायका दरले भ्रमण तथा दैनिक भत्ता दिइनेछ:-

(क) भ्रमण भत्ता:- रेल वा बसबाट भ्रमण गर्दा डेढ जनालाई लाग्ने पहिला दर्जाको किराया, हवाई जहाजबाट भ्रमण गर्दा १ एक जनालाई लाग्ने किराया र अरू सवारीबाट भ्रमण गर्दा त्यस सम्बन्धमा लाग्ने टिकट खर्च तथा ज्याला तथा पैदल हिंड्नु पर्दा प्रति कोसको रु. ५।- पाँच ।

(ख) दैनिक भत्ता:- दफा ४ बमोजिम हुन आउने एक दिनको पारिश्रमिकको आधा ।

(ग) बीमा खर्च:- हवाई मार्गबाट भ्रमण गर्दा रु. दुई लाख रकमको बीमा खर्च ।

७. निवृत्तभरण र उपदान:- (१) श्री ५ को सरकारको सेवामा बहाल रहेका कुनै व्यक्ति निर्वाचन आयुक्त पदमा नियुक्त भएमा र दुवै तर्फको सेवाको अवधि मिलाउँदा २० वर्ष वा सो भन्दा बढी पुगेमा प्रमुख निर्वाचन आयुक्तलाई प्रतिमास रु. ६००।- छ सय र अन्य निर्वाचन आयुक्तलाई प्रतिमास रु. ५००।- पाँच सय निवृत्तभरण दिइनेछ ।

(२) उप-दफा (१) बमोजिम निवृत्तभरण पाइरहेको वा पाउने अवधि पुगेको व्यक्तिको मृत्यु भएमा निजको एकाघरका परिवारलाई देहायको अवधिसम्म निवृत्तभरण दिइनेछ:-

(क) पदावधि बाँकी छँदै मृत्यु भएमा ५ वर्षसम्म ।

(ख) निवृत्तभरण पाउन थालेको ५ वर्ष नपुग्दै मृत्यु भएमा सो ५ वर्ष नपुगेको बाँकी अवधिसम्म ।

(३) आफ्नो पदबाट नोकरी छुट्दा निवृत्तभरण नपाउने निर्वाचन आयुक्तलाई सो पदमा बहाल रहेको अवधिको प्रत्येक वर्षको एक महीनाको पारिश्रमिकको दरले एकमुष्ट उपदान दिइनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

तर निवृत्तभरण पाउने सरकारी सेवामा रहेको व्यक्ति निर्वाचन आयुक्तको पदमा नियुक्त हुँदा अघि सरकारी सेवा गरे बापत निवृत्तभरण पाइराखेको रहेछ भने त्यस्तो व्यक्तिले यस ऐनबमोजिमको उपदान पाउने छैन ।

८. बिदा:- (१) निर्वाचन आयुक्तले देहाय बमोजिम बिदाहरू पाउन सक्नेछ:-

- (क) भइपरि आउने बिदा,
- (ख) घर बिदा,
- (ग) बिरामी बिदा,
- (घ) क्रिया बिदा, र
- (ङ) विशेष बिदा ।

(२) निर्वाचन आयुक्तले प्रत्येक वर्ष १५ दिनमा नबढाई सोही वर्ष भित्रै पूरा पारिश्रमिक सहितको भइपरि आउने बिदा लिन पाउनेछ ।

(३) निर्वाचन आयुक्तले काम गरेको अवधिको बाह्र दिनको निमित्त एक दिनको दरले पूरा पारिश्रमिक सहितको घर बिदा पाउन सक्नेछ । घर बिदा बढीमा १२० दिनसम्म सञ्चित गरी राख्न सकिनेछ । साधारणतः निर्वाचन आयुक्तलाई आखिरी घर बिदा भुक्तान भएको मितिले ४ महीना नपुगी अर्को घर बिदा दिइने छैन । घर बिदाको प्रयोजनको निमित्त काम गरेको अवधि कायम गर्दा भइपरि आउने बिदा बसेको दिन र सार्वजनिक बिदाको दिन समेत काम गरेको दिनमा जोडिनेछ ।

(४) निर्वाचन आयुक्तले साल एकमा १५ दिनसम्म पूरा पारिश्रमिक सहितको साधारण बिरामी बिदा पाउन सक्नेछ । त्यस्तो बिरामी बिदा नलिएको सञ्चित हुँदै जानेछ र कुनै ठूलो र कडा रोग लागि बिरामी भइ सो सञ्चित बिरामी बिदा थप लिन चाहेमा एक पटकमा २ दुइ महीनासम्म पारिश्रमिक सहितको र सञ्चित बिरामी बिदा समेत बाँकी नरहेमा एक पटकमा जम्मा ४ चार महीनासम्म र सेवाको अवधिभरमा जम्मा १२ महीनामा नबढ्ने गरी बिना पारिश्रमिकको बिरामी बिदा पाउन सक्नेछ ।

(५) निर्वाचन आयुक्त आफैँ क्रिया बस्तु परेमा कुलधर्म हेरी बढीमा १५ दिनसम्मको पूरा पारिश्रमिक सहितको क्रिया बिदा पाउनेछ ।

(६) निर्वाचन आयुक्तले देहाय बमोजिम विशेष बिदा पाउन सक्नेछ र त्यस्तो बिदा आधा पारिश्रमिक सहितको हुनेछ:-

- (क) एक पटकमा एक महीनामा नबढाई र
- (ख) पदावधि भरमा ३ महीनामा नबढाई ।

(७) श्री ५ को सरकारको सेवामा रहेको कुनै व्यक्ति निर्वाचन आयुक्तको पदमा नियुक्ति भएमा सो सेवामा रहँदाको निजको सञ्चित बिदा सम्बन्धी हक उपभोग गर्नेबाट निजलाई बञ्चित गरिने छैन ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ ।

६. बिदा दिने अधिकारी:- (१) भइपरिआउने बिदा बाहेक अन्य बिदाको लागि प्रमुख निर्वाचन आयुक्तले श्री ५ महाराजाधिराजबाट र अन्य निर्वाचन आयुक्तले प्रमुख निर्वाचन आयुक्तबाट स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(२) उप-दफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिए तापनि स्वीकृत बिदा भुक्तान नहुँदै पनि प्रमुख निर्वाचन आयुक्तलाई श्री ५ महाराजाधिराजबाट काममा बोलाई बक्सन सकिबक्सनेछ । अन्य निर्वाचन आयुक्तलाई प्रमुख निर्वाचन आयुक्तले काममा बोलाउन सक्नेछ ।

१०. कायम मुकायमको व्यवस्था:- (१) प्रमुख निर्वाचन आयुक्त घर बिदा, बिरामी बिदा वा विशेष बिदामा बसेमा वा प्रमुख निर्वाचन आयुक्तको पद नै कुनै कारणवश रिक्त हुन आएको अवस्थामा त्यस्तो बिदामा बसेको वा पद रिक्त भएको अवधिसम्मका लागि सो पदमा श्री ५ महाराजाधिराजबाट आयोगको अन्य निर्वाचन आयुक्तलाई र अन्य निर्वाचन आयुक्त पनि नभएको अवस्थामा अरु कुनै व्यक्तिलाई कायम मुकायम मुकरर गरिबक्सन सकिबक्सनेछ ।

(२) कायम मुकायम प्रमुख निर्वाचन आयुक्त भइ काम गर्ने व्यक्तिले त्यसरी कायम मुकायम रहुञ्जेलसम्म दफा ४ बमोजिम प्रमुख निर्वाचन आयुक्तले पाउने पारिश्रमिक पाउनेछ ।

तर कायम मुकायम प्रमुख निर्वाचन आयुक्त भइ कार्यभार सहालेको कारणले यस ऐन बमोजिमको निवृत्तभरण, उपदान वा पारिवारिक निवृत्तभरणमा, निजको दावी पुग्ने छैन ।

लालमोहर सदर मिति- २०२६।५।१६।५

आज्ञाले-

चूडामणिराज सिंह मल्ल

श्री ५ को सरकारको का. मु. सचिव ।

२४५
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।